

שז"ת בהלכה לשולחן שבת

מאת הרב משה חיים חנונו שליט"א

גיליון מס' 110

הלכות שבת חנוכה

נרות חנוכה שכבו בערב שבת קודם שקיבל עליו את השבת, מן הדין אינו חייב לחזור ולהדליקם, כיון שבערב שבת חייבו חכמים להדליק קודם השקיעה, וכיון שבידך על ההדלקה, כבר התחילה המצווה בהכשר, והדלקה עושה מצווה²⁰. אולם כיון שיש באחרונים שחולקים ומחייבים לחזור ולהדליק מטעם שהמצווה מתקיימת רק כשדולקים הנרות בשבת²¹, לכן כתבו האחרונים שראוי להחמיר ולהדליק שנית בלא ברכה²², ואם קיבל עליו שבת ועדיין הוא זמן היתר להדליק, יאמר לאחד מבני ביתו או לשכנו לשידליק עבורו²³.

נתינת מים בכוסיות ההדלקה קודם השבת, האם יש בזה צד איסור?

נתינת מים בכוסיות ההדלקה, יש לחלק בזה, בין אם מטרתו בנתינת המים כדי להגביה את השמן, כגון שהכוסית גדולה ולא רוצה למלאות את כל הכוסית בשמן, אך רוצה שהלהבה תראה היטב בגובה הכוסית, הרי הדבר מותר לכתחילה, אך אם מטרת נתינת המים בשביל לזרז את הכיבוי, למנהג בני ספרד דבר זה אסור אף שנתנית המים מערב שבת, אולם למנהג בני אשכנז מותר לכתחילה ליתן מים בכוסיות ההדלקה בין בנרות חנוכה ובין בנרות שבת, אף שמטרתו לזרז את הכיבוי, כיון שעושה כן קודם השבת²⁴.

ואם מטרתו בנתינת המים כדי שהכוסית לא תשבר או שלא תשחיר, למנהג בני אשכנז וודאי מותר הדבר, אך למנהג בני ספרד נחלקו הפוסקים אם הדבר מותר, ולמעשה נכון להחמיר בדבר, והמיקל לא הפסיד²⁵.

המתארחים בבית הוריהם בשבת חנוכה, וחוזרים לישון בביתם הסמוך לבית הוריהם היכן ידליקו?

המתארחים בבית הוריהם בסעודות שבת ואחר הסעודה חוזרים לישון בביתם, עליהם להדליק נרות חנוכה בביתם²⁶, ומכל מקום אין להם להקדים ולהדליק את הנרות קודם זמן פלג המנחה, ואם צריכים לצאת מביתם קודם זמן זה, צריכים למנות שליח שידליק בביתם אחר פלג המנחה, וידליק בחלון או בפתח כדרך שנוהגים בשאר הימים, ואם נוהגים להדליק בתוך הבית על השולחן, צריכים ליתן כמות גדולה של שמן שידלקו הנרות עד שיחזרו לביתם, ומכל מקום אין לשליח לברך על הדלקה זו, כיון שאין שליח יכול לברך על נרות חנוכה אלא אם כן

אם יאחר מעט את ההדלקה בין כך לא תהיה הדלקת נר חנוכה בזמן הקבוע בימות החול, ובהכרח לומר שלגבי ערב שבת חכמים קבעו מתחילת תקנתם, זמן הדלקה מוקדם מימות החול, ומכל מקום יש להסמיך את ההדלקה להדלקת נרות השבת¹¹.
בכל אופן יש לתת את הדעת וליתן כמות מספקת של שמן שיספיק לדלוק עד חצי שעה אחר צאת הכוכבים, ויש לדאוג שלכל הפחות נר אחד ידלוק בשיעור זה¹².

זמן הדלקת נר השמש, האם יש להדליקו גם כן קודם נרות השבת?

את נר השמש גם כן יש להדליק קודם נרות השבת¹³, אך אם מדליק את נרות החנוכה סמוך למקום נרות השבת, לבני ספרד יש להקפיד ולהדליק את נר השמש רק לאחר נרות השבת, שכיון שמותר להשתמש לאורו הרי שנחשבים נרות השבת רק כתוספת אורה כלפי נר השמש, ואין לברך על תוספת אורה¹⁴, ולכן במקרה שהנרות סמוכים יש להדליק את השמש אחר נרות השבת¹⁵, אך לבני אשכנז אין חשש בזה משום שנהגו לברך על תוספת אורה¹⁶.
פתרון נוסף לבני ספרד כשנרות חנוכה סמוכים לנרות שבת, על ידי נתינת שמן בכמות גדולה יותר בנרות השבת שימשיכו לדלוק גם אחר כיבוי נרות החנוכה, ותוספת זו מוגדרת חידוש אורה ולא תוספת אורה, וניתן יהיה לברך לכתחילה אף אחר שהודלק השמש¹⁷.

האם יש צורך להקפיד להתפלל מנחה קודם ההדלקה?

כתבו האחרונים שבערב שבת חנוכה נכון להתפלל מנחה תחילה ואחר כך להדליק את הנרות, כיון שתפילת המנחה היא כנגד תמיד של בין הערביים, והדלקת נרות חנוכה הוא זכר לנס הנעשה במנורת בית המקדש הנדלקת אחר תמיד של בין הערביים¹⁸, טעם נוסף להקדים להתפלל מנחה כיון שמה שמדליקים בערב שבת זמן רב קודם השקיעה הוא משום שסומכים על הקולא שמזמן פלג המנחה אפשר לעשותו כמו לילה, ואם יתפלל מנחה לאחר הדלקת הנרות יראה הדבר כתרתו דסתרי שהרי כבר החשיב את זמן זה כלילה¹⁹.

כבו הנרות לפני קבלת שבת, האם חייב לחזור ולהדליקם?

כמבואר בב"ב סימן תרעט ובמשנ"ב שם.
14 כמבואר בשו"ע סימן רסג סעיף ח.
15 אך מצד נרות חנוכה עצמם אין חשש, כיון שאסור להשתמש לאורם, ממילא נרות השבת נחשבים חידוש אורה ולא תוספת אורה.
16 כמבואר ברמ"א סימן רסג סעיף ח.
17 הליכות מועד פ"ט ח"ד.
18 ברכי יוסף, ושערי תשובה.
19 משנ"ב סימן תרעט ס"ב בשם השערי תשובה והפמ"ג, שעה"צ ס"ו, בא"ח פירוש וישב ס"ב, אך אם אין לו מניין להתפלל אלא לאחר ההדלקה, אין לו לבטל תפילה בציבור על כך, א"ר סק"א, כה"ח סימן תרע"א ס"ק עט, הגר"ש אלישיב באר ישראל עמוד עד.
20 שו"ע סימן תרעט סעיף ב, משנ"ב ס"ק כו.
21 מהרש"ל והט"ז.
22 משנ"ב ס"ק כו-כו.
23 הליכות מועד עמוד קנו.

מתי הזמן הראוי להדלקת נרות חנוכה בערב שבת?

בערב שבת יש להקדים ולהדליק נרות חנוכה קודם שידליקו נרות שבת, משום שאם ידליק קודם את נרות השבת יש דעות הסוברים שמקבלים שבת בהדלקת נרות שבת ונאסר במלאכה, ואף כשהאשה מדליקה נר של שבת והאיש מדליק נר חנוכה, שאין בזה חשש איסור שהרי הבעל לא נגרר אחריה באיסור מלאכה¹, אף על פי כן יש בזה טעם על פי הסוד להקדים את הדלקת נרות חנוכה², אולם, אם טעה והדליק של שבת קודם ולא קיבל שבת במחשבתו, יכול להדליק אחר כך נרות חנוכה כיון שרוב הפוסקים חולקים על זה וסוברים שלא נאסרים במלאכה בהדלקת הנר³, ומכל מקום אם הזמן דחוק יכולה האשה להדליק נרות שבת מיד לאחר שהדליק הבעל נר אחד, ואינה צריכה להמתין עד שיסיים להדליק את כל הנרות⁴.

אלמנה שמדליקה נרות חנוכה בביתה ושכחה והדליקה נרות שבת קודם נרות חנוכה האם רשאית להדליק נרות חנוכה?

אשה שמסיבה כל שהיא צריכה להדליק נרות חנוכה כגון אלמנה וכדו', למנהג בנות אשכנז שנוהגות לקבל שבת בהדלקת הנרות, אם טעתה והדליקה את נרות השבת קודם נרות חנוכה - שוב לא תדליק נרות חנוכה, אלא תאמר לאדם אחר להדליקם עבורה, והוא יברך את ברכת להדליק, אבל ברכת שעשה ניסים וכן ברכת שהחיינו ביום הראשון יכולה היא עצמה לברך⁵, אך למנהג בני ספרד שאין קבלת שבת תלויה בהדלקה, במקום שטעתה והקדימה את נרות השבת, יכולה להדליק נרות חנוכה היא בעצמה כיון שלא נאסרה בעשיית מלאכה⁶.

מי שרוצה לקבל שבת מוקדם מאיזה זמן יכול להדליק נרות חנוכה ומה עליו להקפיד?

זמן הדלקת נרות חנוכה החל מפלג המנחה⁷, ואין להקדים ולהדליק קודם זמן פלג המנחה⁸, ואם עבר והדליק קודם זמן זה לא יצא ידי חובה וצריך לכבותה ולחזור ולהדליק בברכה⁹.

יש שכתבו שלכתחילה ידליקו נרות חנוכה בחצי שעה הסמוכה לשקיעה דווקא, ואף הנוהגים להדליק נרות שבת ארבעים דקות קודם השקיעה, בערב שבת זה יש להם לאחר להדליק את נרות חנוכה תוך חצי שעה לשקיעה ולא קודם לכן, היות והדלקה זו שייכת ליום הבא¹⁰, ויש חולקים שאין צורך בזה כיון שאף

24 מחלוקת שו"ע ורמ"א סימן רסה סעיף ד, ועיין בה"ל שם ד"ה לתוכו מים שאף ששם את המים קודם נתינת השמן, מצדד המג"א להחמיר.
25 הט"ז שם סק"ג כתב שנחשב הדבר כמתכוון לכיבויו וממילא אסור לדעת השו"ע, אולם הא"ר בשם המלבושי יו"ט מקל בזה, עיין בה"ל שם ד"ה מתכוון לכיבויו, ובכה"ח ס"ק כד הביא רק את דעת הט"ז, ונמצא לפי"ז שלמנהג בני ספרד אסור ליתן מים בכוס כדי שלא תשבר או תשחיר, אולם האור לציון ח"ב עמוד קעב כתב להתייבציו דעת הרמ"א שכלל א"ח מותר, ועיין עוד הליכות מועד חנוכה פ"ח הלכה ח.
26 שו"ע סימן תרעט סעיף א, ואף לדעת הרמ"א שמקום אכילה עיקר, אין זה אלא כשב' המקומות היום ביתו הקבוע, אך אם מקום השינה הוא ביתו הקבוע, הרי שהוא המקום העיקרי עבורו, שם מקום הדיקלוק, משנ"ב סימן תרעט ס"ק יב, כה"ח שם ס"ק יז, וסימן תרע"א ס"ק טו, חזו"א כמבוא בשלמי תודה סימן כג

1 שאפילו אם האשה קיבלה שבת בהדלקה, אין זה קבלה על כל בני ביתה, אור ורז"ח סימן טז בשם תשובת רב שרירא גאון, וכן הביא הב"י סימן רסג מהמרדכי בשם הגאונים. אולם התשב"ץ סעיף יד חולק ומצריך לבני הבית לעשות נתינת שלא מקבלים עליהם שבת בהדלקת האשה.
2 שער הכוונות דף קט ע"א, החיד"א ברכ"י סימן תרעט סק"א, בן איש חי פירשת וישב הלכות חנוכה הלכה כ, וכן הוא סתמות השו"ע שלא חילק בזה, אולם באורחות חיים כתב שאם האיש מדליק נר חנוכה והאשה נר שבת, אין קפידא איזה להדליק קודם.
3 שו"ע סימן תרעט סעיף א, משנ"ב סק"א.
4 אור לציון ח"ד פמ"ג תשובה א, חזו"ע עמוד קעד והערות שם בהרחבה.
5 משנ"ב סק"א.
6 חזו"ע עמוד קעד.
7 שהוא שעה ורבע לפני צאת הכוכבים, משנ"ב סימן

המשלח עומד לידו ושומע את הברכות²⁷, וטוב ונכון שיכון השליח בברכה על ההדלקה שמברך בביתו גם על הדלקה זו²⁸.

משפחה הנוסעת מביתם להתארח אצל בני משפחה בימי חנוכה וישנים שם, היכן יש להם להדליק?

חיוב ההדלקה בבית: משפחה הנוסעת מביתם בימי החנוכה להתארח אצל קרוביהם וכדומה, ולא נשאר איש מבני המשפחה בבית, אם נוסעים קודם זמן ההדלקה, אינם צריכים למנות שליח שידליק בביתם, שאין זה מקום חיובם היות ולא חוזרים לישון בביתם²⁹, אולם, אם נוסעים אחר זמן ההדלקה יש להם להדליק בביתם בברכה. אולם, בערב שבת אם יוצאים מביתם אחר פגל המנחה, אינם מחויבים להדליק בביתם אלא מקום הדלקתם הוא במקום שלשם הם הולכים³⁰, וטוב ונכון שימנו שליח שידליק גם בביתם³¹.

חיוב ההדלקה במקום שמתארחים שם: למנהג בני אשכנז שכל אחד מבני הבית מדליק, אם יש באפשרותם ידליקו האורחים נרות חנוכה לעצמם בברכה³². אך למנהג בני ספרד שרק בעל הבית מדליק - לא ידליקו לעצמם, אלא יצאו ידי חובה בהדלקת בעל הבית ואינם צריכים להשתתף בפרוטה כיון שהם סמוכים על שולחנו (שאוכלים ושותים בחינם) ודאי בעל הבית מקנה להם חלק בשמן ובפתילה³³. ויש אומרים שגם המתארחים הסמוכים על שולחנו צריכים להשתתף בפרוטה³⁴. ואם ירצה לצאת ידי חובת כל השיטות, יתן לבעל הבית פרוטה (חצי שקל) כדי שיזכה לו חלק בשמן. אורחים מבני ספרד שרוצים להדליק לעצמם אינם רשאים לברך אלא ישמעו את הברכות מבעל הבית וידליקו מיד נרות לעצמם.

הנוסעים לשבת להתארח ואוכלים בבית אחד אצל המארח, אך ישנים בבית אחר, היכן יש להם להדליק?

נשואים המתארחים אצל הוריהם וכדומה בשבת, ומקבלים דירה לשינה, מקום הדלקתם הוא במקום שאוכלים שם, אף שישנים בדירה לבדם ויש להם פרתיות יותר במקום השינה מאשר במקום האכילה, כיון שמקום השינה אינו ביתם הקבוע עליהם להדליק במקום אכילתם הקבוע³⁵, אולם אם אוכלים כל סעודה במקום אחר, או במקום שאינם מרגישים בנוח במקום אכילתם, ומצפים ללכת לדירת השינה - ידליקו במקום השינה³⁶, שהוא המקום העיקרי עבורם, כעין האוכל במסעדה וישן במלון, שפשוט שמדליק במלון, משום שבמסעדה לא מרגיש כלל שייכות³⁷.

שבת חתן שמקבלים האורחים דירות עבור השינה, ושוכרים אולם ששם אוכלים, או ששוכר קמפוס ובו חדרי שינה וחדר אוכל, יש לכל משפחה להדליק בברכה בחלון החדר שישנים בו, כיון שבאופן זה מקום האכילה אינו מקום דיורים, ומקום השינה עיקר, וממילא אין דין אכסנאי מצד האורחים כלפי בעל השמחה, אך למען הסר ספק יכוונו שלא רוצים לצאת בהדלקת בעל השמחה, וישתדלו להקדים ההלקת להדלקתם³⁸.

אחר שכבו נרות החנוכה, האם רשאי לטלטל את החנוכיה בשבת אחר שכבתה?

אסור לטלטל את החנוכיה או את הפמוטות של נרות השבת גם אחר שכבו הנרות, כיון שהחנוכיה או הפמוטות היו בסיס לשלהבת שדלקה בהם כל זמן בין השמשות, וכיון שהוקצו בין השמשות הוקצו לכל השבת כולה.

מכל מקום הרוצה לטלטל את החנוכיה או את הפמוטות לאחר שיכבו הנרות, מחשש גניבה או נפילה, העצה לכך היא שיניח את הפמוטות על גבי מגש, במקום הנצרך לו לשימוש בשבת, ויניח מערב שבת על המגש גם דבר היתר חשוב כמו ככר לחם לסעודת השבת, ובכך נעשה המגש בסיס לדבר האסור והמותר, וממילא יהיה מותר לטלטל את המגש לאחר שיכבו הנרות. אך אם דבר היתר אינו חשוב כל כך, אסור לטלטל את מגש הנרות, כלל, כיון שהשלהבת חשובה מההיתר שהנחה בו, הרי זה כאילו אין בו דבר המותר בטלטול כלל, ונעשה המגש 'בסיס' לדבר האסור בטלטול, והוא אסור בטלטול למשך כל השבת³⁹.

מגש של כסף המיוחד לצורך החנוכיה או הפמוטות, ואין רגילים כלל להניח עליו דברים אחרים, יש שכתבו שאין להתיר את טלטולו בשבת על ידי שיניח עליו חלה או שעון זהב וכדומה⁴⁰, ויש שהתירו בזה⁴¹.

אמנם אם הונח הדבר היתר על החנוכיה או הפמוטים עצמם, הסכמת הפוסקים שלא יועיל להפכם לבסיס לדבר האסור והמותר, כיון שעיקר עשייתם בשביל השלהבת, לכן נעשים תמיד טפל ובסיס לשלהבת ולא ללחם או שאר דברים אף שהם חשובים יותר⁴². לבני ספרד הנוהגים על פי השולחן ערוך את החנוכיה או הפמוטות אינם מוקצה מחמת חסרון כיס⁴³, ניתן לעשות מערב שבת תנאי שיכבו הנרות ויכל לטלטל את החנוכיה או הפמוטות למקום שירצה⁴⁴, נוסח התנאי: 'איני בודל ומתרחק מוקצה את החפץ שלפני, ואוכל לטלטלו כשיסור ממנו המוקצה'⁴⁵. אולם בני אשכנז על פי פסק הרמ"א חולקים וסוברים שלא מועיל תנאי כזה⁴⁶. ויש אומרים שגם לבני ספרד כל היתר זה כשצריך למקום החנוכיה⁴⁷, אבל אם רק חושש שלא תזק או תגנב אסור, ודבר זה

תלוי במחלוקת הראשונים ביסוד דין כלי שמלאכתו לאיסור בדבר שנועד לשמש את האיסור, ולא עושים בו עצמו את האיסור, כגון פמוט שלא הדליקו בו את הנר באותה שבת, שלא עושים בו מלאכת איסור ורק מיעוד לשמש את האיסור⁴⁸, ולענין הלכה נחלקו הפוסקים בזה יש שכתבו לדונם ככלי היתר⁴⁹, והרבה פוסקים כתבו לדונם ככלי איסור⁵⁰.

מהו זמן הדלקת נר חנוכה במוצאי שבת?

יש להזדרז במוצאי שבת בתפילת ערבית ובהבדלה, כדי שלא להתאחר יותר מדי בהדלקת הנרות, אך פשוט שיש להקפיד שלא להדליק לפני צאת השבת המובא בלוחות⁵¹.

הנוהגים להחמיר ולחשוש לזמן רבינו תם, ואינם עושים מלאכתם דאורייתא כל השנה בצאת השבת והחג עד שיעבור זמן שבעים ושתים דקות מהשקיעה, גם במוצאי שבת חנוכה לא יקדימו להדליק קודם זמן זה, אף שנוהגים כן בתורת חומרה ולא מן הדין⁵², ויש חולקים, ולכן הנוהגים להקל בזה יש להם על מה שיסמוכו⁵³.

ובכל אופן אין צריך להקדים ולהדליק על ידי אחד מבני הבית שלא שומר רבינו תם, אלא אבי המשפחה עצמו ידליק בזמן רבנו תם⁵⁴.

במוצאי השבת את מה יקדים תחילה, את הדלקת נרות חנוכה או את מצוות ההבדלה?

מקומות הנוהגים לעשות הבדלה בבית הכנסת, במוצאי שבת חנוכה נוהגים להקדים ולהדליק את הנרות קודם ההבדלה, אף שמצוות הבדלה תדירה יותר, מכל מקום כל מה שנוכל לאחר לצאת מן השבת יותר עדיף⁵⁵, וגם משום פרסומי ניסא⁵⁶.

אך בהדלקת נרות חנוכה בבית נחלקו הפוסקים את מה יש להקדים⁵⁷, ולמעשה בני ספרד נוהגים להקדים את ההבדלה⁵⁸, ואצל בני אשכנז המנהגים חלוקים, וכל אחד יעשה כמנהג אבותיו⁵⁹.

מהו מקום ההדלקה במוצאי שבת לאורחים החוזרים לביתם?

השובתים בשבת חוץ לביתם ובמוצאי שבת חוזרים לביתם הקבוע, מקום ההדלקה הוא שבתם⁶⁰, וישתדלו להודר ככל האפשר כדי שיהיה פרסומי ניסא לבני רשות הריבם⁶¹, אולם אם אינם חוזרים לביתם הקבוע, אלא נוסעים להתארח במקום אחר, מקום הדלקתם הוא מקום שהותם בשבת⁶², ויש חולקים וסוברים שבכל אופן מקום הדלקתם במוצאי שבת הוא מקום שהותם בשבת, אף אם לא נשארים לאכול שם במוצאי שבת, היות וזו דירתם מהיום הקודם ומצאים שם בזמן ההדלקה, אך יש להם להקפיד להישאר שם חצי שעה אחר זמן ההדלקה⁶³.

סק"ב, הליכות שלמה עמוד רעה, חוט שני עמוד ש, אור לציון עמוד רפב.

27 משנ"ב סימן תרעה סק"ע פ"י האחרונים, כה"ח

28 עיין עוד הליכות מועד פ"ב הלכה ו, ובהרחבה בהערה שם.

29 כן הסכמת האחרונים חו"א, הליכות שלמה, חוט שני, אור לציון, הגר"ש וואזנר קובץ מבית לוי ח"י עמוד יא, ומה שכתב הפרי"ח הובא בבה"ל סימן תרעז ד"ה במקום שאוכל, ההולך לכל שמנות ימי חנוכה, הוא לא דווקא, אלא אף ליום אחד הדין כן, שכל יום נידון לעצמו, אולם דעת הגר"ש שח"א אינו שותף יצחק ח"ח פ"י סק"ב, פניני חנוכה עמוד קכ, שבדוקא כתב הפרי"ח: 'ימים לא לפחות רוב ימי חנוכה, או ארבעה ימים רצופים, אף אם נוסע לפחות מכת צריך להדליק בביתו על ידי שליח, שבזמן מועד לא חשוב עקירה מבתו, אך כאמור דעת רוב האחרונים אינה כן, עיין עוד הליכות מועד פ"ח הערה עז.

30 הליכות שלמה עמוד רעה, אור לציון עמוד רפז. 31 שיש להסתפק בזה שהרי אדם שנמצא בזמן ההדלקה בביתו ומיד יוצא, מקום ההדלקה הוא בביתו כיון שנמצא שם בשעת החיוב, ובערב שבת שמדליקים לתחילתה בפגל המנחה מכוון באחרונים בימינו תרעה, יש ויכן שמפגל המנחה הוא זמן ההדלקה, או שמא נאמר שגם בערב שבת הווא הוא צאת הכוכבים, ורק שחכמים התירו לתחילה להדליק מפגל המנחה כיון שאי אפשר להדליק אחר השקיעה, עיין עוד הליכות מועד פ"ח הלכה יד.

32 משנ"ב סימן תרעז סק"ג שאם יש לאכסנאי נר, יותר טוב שידליק בעצמו מאשר להשתתף בפרוטה.

33 כה"ח תרעז אות ג, חו"ע חנוכה עמוד קמה, אורל"צ עמוד רפו.

34 משנ"ב סימן תרעז סק"ד.

35 שו"ע ורמ"א סימן תרעז סעיף א ומשנ"ב שם, ובפרט היום שאין שייך כל כך דין חשד, הליכות מועד פ"ח הערה ו, אמנם דעת המהרש"ל בסימן פה, הובא בט"ז סק"ב, שמקום שינה עיקר, וכ"כ בשארית יוסף כיון שיש בו חשש המהר"ל ומהר"א טירנא, מכל מקום דעת השו"ע והרמ"א שבהאי גוונא מקום אכילה עיקר, אך בדיעבד אם הדליק במקום השינה יצא ידי חובה. 36 ויכונו שלא לצאת ידי חובה בהדלקת המארח, ויקדימו הדלקתם להדלקת.

37 עיין עוד הליכות מועד פ"ח הלכה טז.

38 הליכות מועד פ"ח הלכה טז. 39 משנ"ב סימן רעז סק"י, יח, שש"כ עמוד שכד, ילקו"י סימן רעז סעיף ו עמוד תעז, ועוד בהרחבה פסקי תשובות שם הלכה י.

40 מג"א סימן רעז סק"ה, אגרות משה אור"ח ח"ה סימן כב אות יא, הגר"ש אלישיב שבות יצחק פט"ו אות ח, וכתבו לחלק בין מגש המיוחד לנרות, שלא מניח להניח עליו דבר היתר ובין מגש גדול שהדיר להניח עליו גם דברים אחרים.

41 הפנ"ג סימן רעז א"כ סק"ד יד אות ג, ובסוף נשאר בצ"ע בזה, והגר"ש אורע"ב שכתב מכת"ב בשם ספר טליתורי שבת, הובא בשבות יצחק שם, כתב שמוסמכר שמוגש העשוי לנרות אינו דומה למנורה, כיון שרגלים בשבת להניח עליו דברים חשובים כגון סידור או גביע כסף.

42 שו"ע סימן רעז ס"ג כתב שלא נראין דברי המקל בזה, ומשנ"ב שם סק"י.

43 שאם מקפיד לא להשתמש בה דברים אחרים, וגם לא שם אותה בטרניה לנר, אזי דינה כמוקצה מחמת חסרון כיס.

44 שו"ע סימן רעז ס"ד.

45 שו"ע סימן תרלה סעיף ב, ילקו"י מועדים

46 (מהדורות תשמ"ח) דין נר טוכה סעיף ג עמוד קלה.

47 רמ"א סימן רעז ס"ד.

48 ורשאי אף להערים, ולהשתמש במקום לזמן מועט. 49 התוס' בשבת לו ע"א ד"ה ר' יהודה כתבו שהואיל והפמט נועד לשמש את האיסור שזה האש דינו ככלי איסור, אך הרשב"א והרמב"ן בשם הראב"ד והתשב"ץ ועוד חולקים וסוברים שכל שלא עושים בו את האיסור דינו ככלי היתר.

49 החיד"א בברכי יוסף סימן רעז סק"ד על פי הראשונים הג"ל והביא שכן כתב המהר"ש דוראן, חו"ע שבת ג' עמוד צ', שבת ר' עמוד קמו. 50 מג"א סימן רעז סק"י ב, משנ"ב שם סק"י יט, ובשעה צ' אות טז, כה"ח שם סק"י כח, שו"ת תפילה למשה ח"ב סימן כ' עמוד רכח.

51 וכמו שהזכיר בזה הבה"ל סימן רעז ד"ה ג' כוכבים קטני.

52 אגרות משה ח"ד סימן סב ד"ה וכן במוצאי שבת, עיבודות והנהגות לבית בריסק ח"ב עמוד ק בשם הגר"ו מברסק, חו"ע עמוד קפו, אור לציון עמוד רסה.

53 בהליכות שלמה עמוד שיא כתוב בשם הגר"ש אורע"ב שאף מי שמחמיר כל השנה כרבינו תם בצאת השבת, במוצאי שבת חנוכה אין להחמיר כרבינו תם, משום שיש לחוש שיעבור זמן עיקר ההדלקה, וכן נהג בעצמו, וכן פסק בחיבור שני עמוד שיח.

54 שמצווה בו יותר מבשלוחו, ואף יש להקפיד במקום באפשר, שבעל הבית ידליק ולא אשתו או בניו, כמבואר בה"ל סימן תרעה ס"ג ד"ה אשה מדלקת.

55 מכל מקום לא נרות חנוכה וחשוב שאינו שבת אצלו, מכל מקום לא זמן שלא בכדי על הכוס, עדיין יש ריח קדושת נשמת השבת, אליה רבה סק"א, וביאר בזה האגרות משה ח"ד סימן סח, שיש בזה כבוד שבת

שמאחרים להזכיר את יציאתה.

56 שו"ע סימן תרפא סעיף ב בשם התורתא דהשן.

57 שהדלקת נר חנוכה בבית הוא חובה, ולכן שייך יותר להקדים את ההבדלה מדון תדיר, מה שאין כן בבית הכנסת שהוא רק מנהג, פחות שייך דין תדיר, (שו"ע פ"ח הערה קו בשם הגר"ש אורע"ב), ועוד שבבית הכנסת יש להקדים משום פרסומי ניסא לציבור בזמן ההבדלה.

58 בא"ח וישוב סכ"א, כה"ח סק"ד, חו"ע עמוד קפב, אור לציון עמוד רסו.

59 משנ"ב סימן תרפא סק"ג, בה"ל ד"ה מדליקין.

60 גם אם אוכלים סעודה רביעית אצל המארחים, ואף לדעתו שמקום אכילה עיקר, מכל מקום כיון שחוזרים לביתם הקבוע הוא מקומם העיקרי.

61 חו"א הובא בשלמי תודה חנוכה סימן כג סק"ב, חוט שני חנוכה עמוד ש, קובץ מבית לוי ח"י עמוד יא בשם הגר"ש וואזנר, חו"ע עמוד קנה, אור לציון עמוד רפז. והוסיף באור לציון שאם מסופק אם ישן שם הלילה שיתחף בפרוטה, ואם לבסוף יחזור לביתו, ידליק שם בלא ברכה.

62 היות וכבר חל עליו חובת ההדלקה במקום שהותו בשבת, ואין זה שייך למחלוקת הפוסקים אם מקום אכילה עיקר או מקום שינה, שכאן הוא מקום דירתו מהיום הקודם לאחרי שנינה, ורק בחוזר לביתו הקבוע ודאי הוא חשבו יותר מהמקום שמתארח בו כעת.

63 הליכות שלמה עמוד רעז, פניני חנוכה עמוד קיא בשם הגר"ש אלישיב. ובטעם הדבר שיש להם להקפיד להישאר שם חצי שעה אף שבביתו או הולך תוך החצי שעה אין קפיא דבר, וכאן בעת שנוכח את האכסניא שלו, הרי הוא כעת כאדם שאין לו בית, ודומה הדבר למכנה את נרו או סוחר את ביתו בתוך זמן החיוב, עיין עוד הליכות שלמה שם.